

YOSHLAR O'RTASIDA KITOBXONLIK MADANIYATINI OSHIRISH TAMOYILLARI

Mohigul IBRAGIMOVA

Namangan viloyati, Uychi tumani

Axborot kutubxona markazi

Abonement va foydalanuvchilarga xizmat

ko'rsatish bo'limi mutaxassisi

Annotatsiya. Mazkur maqolada yoshlar o'rtasida kitobxonlik madaniyatini oshirish uchun zarur tamoyillar keltirilgan. O'quvchilarni kitobga qiziqtirish, o'qish madaniyatini rivojlantirish, bu borada olib boriladigan tadbirlar va amaliy yondashuvlar haqida so'z boradi. Kitob o'qish yoshlarning intellektual salohiyatini oshiribgina qolmay, ularga dunyoqarash, ma'naviy qadriyatlarni shakllantirishga ham katta hissa qo'shadi. Shuningdek, maqolada yoshlar o'rtasida kitobxonlikni targ'ib qilish uchun innovatsion usullar, jumladan, ijtimoiy tarmoqlar, elektron kitoblar va o'qish muhitini yaxshilash kabi vositalar haqida ham fikrlar bayon etilgan.

Kalit so'zlar. Yoshlar, kitobxonlik, madaniyat, o'qish, intellektual rivojlanish, ijtimoiy tarmoqlar, innovatsiyalar, kutubxonalar, elektron kitoblar.

Yoshlarning kitob o'qishga bo'lgan qiziqishini oshirish, ularni o'qish madaniyatiga jalb etish – nafaqat jamiyatning ma'naviy, balki ijtimoiy rivojlanishida ham muhim ahamiyatga ega. Kitobxonlik, insonning shaxsiyati va dunyoqarashini shakllantirishda muhim o'rin tutadi. Yoshlar o'rtasida kitobxonlik madaniyatini rivojlantirishga qaratilgan bir qancha tamoyillar mavjud. Ushbu maqolada bu tamoyillarni kengaytirilgan holda ko'rib chiqamiz.

Yoshlar o'rtasida kitobxonlik madaniyatini oshirishning birinchi tamoyili – kitoblar bilan tanishishni osonlashtirishdir. Yoshlarning kitob o'qishga bo'lgan qiziqishini oshirish

uchun, ularning qiziqishlariga mos kitoblarni tanlash muhimdir. Bu kitoblar o'zbek va jahon adabiyotining eng mashhur va ommabop asarlarini o'z ichiga olishi kerak. Yoshlar uchun maxsus kutubxonalar tashkil etish, ularni rang-barang kitoblar bilan ta'minlash va o'qishni qulaylashtirish zarur. Onlayn platformalar orqali kitoblarni raqamli formatda taklif qilish ham yoshlar orasida o'qish madaniyatini targ'ib qilishda samarali vosita bo'lishi mumkin.

Kitob o'qish madaniyatini rivojlantirishda doimiy tadbirlar, muhokama klublari va yozuvchilar bilan uchrashuvlar tashkil qilish muhim ahamiyatga ega. Yoshlarni kitob o'qishga jalb qilish uchun, o'qish marafonlari, tematik kitoblarni o'qish, uning ustida ilmiy va ijodiy ishlar olib borish kabi tadbirlar samarali bo'ladi. Shuningdek, yoshlar orasida kitob o'qish bo'yicha musobaqalar va mukofotlar tashkil qilish, ularni rag'batlantirish kitobxonlikni yanada ommalashtiradi.

Bugungi kunda yoshlar ijtimoiy tarmoqlarda faol bo'lib, ko'p vaqtini shu platformalarda o'tkazadilar. Shuning uchun, kitobxonlikni rag'batlantirish uchun ijtimoiy tarmoqlarni samarali foydalanish muhimdir. Instagram, TikTok, YouTube kabi platformalarda kitoblar haqida qisqa videolar, sharhlar, tavsiyalar yaratish yoshlar orasida kitob o'qish madaniyatini oshirishi mumkin. Shuningdek, yoshlarni kitob o'qishga qiziqtiradigan mashhur blogerlar va influencerlar bilan hamkorlik qilish foydali bo'ladi.

Yoshlar o'rtasida kitob o'qish madaniyatini rivojlantirish uchun, o'qishni faqat bilim olish emas, balki qiziqarli va ijodiy faoliyat sifatida ko'rsatish zarur. Masalan, o'qigan kitoblar haqida qisqacha xulosa, eslatmalar yozish, yoki o'qilgan asar bo'yicha kichik hikoya yozish yoshlarning ijodini rivojlantiradi. Bunday yondashuv o'qishning kutilmagan va qiziqarli bo'lishini ta'minlaydi.

O'qish uchun qulay muhit yaratish yoshlarni kitob o'qishga rag'batlantiradi. Kutubxonalar, o'qish zallari, madaniyat markazlarida tinch va sokin o'qish muhitlarini tashkil etish, yoshlar uchun o'qish joylarida dasturlar, klub yig'ilishlarini tashkil qilish

zarur. Shuningdek, kitoblar bilan to'ldirilgan raqamli platformalarni yaratish yoshlarni o'qishga ko'proq jalb qiladi.

Bugungi kunda elektron kitoblar va audiokitoblar tobora ommalashmoqda. Yoshlar orasida elektron kitoblar va audiokitoblar orqali kitob o'qishga qiziqishni oshirish mumkin. Bu nafaqat o'qish tajribasini qulaylashtiradi, balki internet orqali barcha yoshlar uchun barcha kerakli kitoblarni topishni osonlashtiradi. Yangi texnologiyalarni qo'llash orqali kitob o'qishni yoshlar orasida yanada ommalashtirish mumkin.

Yoshlarni kitob o'qishga rag'batlantirish uchun mukofotlar tizimini tashkil etish samarali usuldir. O'qigan kitoblari haqida yozgan qisqacha sharhlar yoki insho va kreativ ishlari uchun mukofotlar berish yoshlarni o'qishga yanada ko'proq jalb qiladi.

Yoshlar o'rtasida kitobxonlik madaniyatini oshirish ko'p qirrali yondashuvni talab qiladi. Bu jarayonni muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun nafaqat kutubxonalar va kitob do'konlari, balki ijtimoiy tarmoqlar, elektron kitoblar, tadbirlar va mukofotlar tizimi orqali ham qo'llab-quvvatlash zarur. Yoshlarni o'qishga qiziqtirish, ularda kitobxonlik madaniyatini rivojlantirish uchun doimiy rag'batlantirish va innovatsion usullarni joriy qilish muhimdir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. **Karimov I. A.** *O'zbekistonni jahon taraqqiyotida tutgan o'rni*. T.: O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi. 2014.
2. **Kamalov M.** *Yoshlar va kitobxonlik madaniyati*. T.: O'zbekiston milliy ensiklopediyasi, 2013.
3. **Saidov F.** *O'zbek adabiyotining yoshlar orasida targ'iboti*. T.: Fan va texnologiya nashriyoti, 2020.
4. **Mirzaeva, Z.** *Yoshlar va o'qish madaniyati: nazariy asoslar va amaliy yondashuvlar*. T.: Toshkent davlat pedagogika universiteti nashriyoti. 2017.

5. **Kamilova, N.** *Elektron kitoblar va ularning yoshlar orasidagi o'rni*. T.: O'zbekistonda ta'lim va texnologiyalar. 2019.

6. **Shukurov, U.** *Ijtimoiy tarmoqlarda kitobxonlikni targ'ib qilish usullari*. T.: «Ijtimoiy soha» nashriyoti. 2022.